

1. Referentie

Referentie	Smits, W. & Siongers, J. (2005). Maatschappelijke betrokkenheid is een werkwoord. Jongeren en politiek. <i>Tijdschrift voor geestelijk leven</i> , 61, (1), 51-63.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

De auteurs onderzoeken in dit artikel de houding die jongeren aannemen ten aanzien van politiek. Zij hebben zich hiervoor gebaseerd op enkele onderzoeken waardoor ze jongeren konden vergelijken met oudere leeftijdsgroepen. Men gaat na in welke mate jongeren al dan niet geïnteresseerd zijn in politiek, wat ze denken van democratie en hoe sterk hun politieke participatie is. Hierbij bekijkt men ook welke jongeren meer of minder geïnteresseerd zijn en maatschappelijk betrokken. Er wordt dan onder andere een onderscheid gemaakt tussen meisjes en jongens, ASO-, TSO- en BSO-jongeren, jongeren uit lagere of hogere sociale milieus. Wanneer de auteurs het begrip 'politieke participatie' opentrekken, kunnen ook andere zaken bekeken worden, namelijk de levensbeschouwing van jongeren, hun participatie aan het verenigingsleven, hun houding ten opzichte van solidariteit en het al dan niet aanwezig zijn van democratische burgerschapshoudingen. Opnieuw wordt dan gekeken over welke jongeren het precies gaat.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Samenleving en politiek
Trefwoord(en)	Autoritarisme, individualisme, levensbeschouwing, participatie, politieke interesse, solidariteit

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Jessy Siongers & Wendy Smits TOR-onderzoeksgroep (Vakgroep Sociologie - Faculteit Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen en Solvay Management School) Vrije Universiteit Brussel Pleinlaan 2 1050 Elsene Tel: 02/629.20.24 Fax: 02/629.30.52 torgroep@vub.ac.be www.vub.ac.be/TOR

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe zit het met de vermeende aversie of onverschilligheid van jongeren ten aanzien van

	politiek? Zijn er verschillen tussen jongeren en de oudere leeftijdsgroep op dit gebied? Welke jongeren zijn politiek geïnteresseerd en maatschappelijk betrokken? Hoe zit het met de politieke participatie van jongeren? Hoe beschrijven jongeren zichzelf op levensbeschouwelijk vlak? Wat is de houding van jongeren ten opzichte van solidariteit? In welke mate vertonen jongeren democratische burgerschapshoudingen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	face-to-face enquête + secundaire analyses op ISPO-databank en DS-databank TOR
Onderzochte groep	Smits: 1769 14-18 jarigen (2002) ISPO: 2179 18-75 jarigen (1999) TOR: 3613 18-75 jarigen (2001)
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Politieke interesse	Slechts 10% van de Vlamingen is politiek geïnteresseerd. De politieke desinteresse is even groot bij jongeren als bij volwassenen, maar de interesse neemt wel toe met de leeftijd (7% van de 14-jarigen tegenover 16% van de 18-jarigen). Een derde van de jongeren heeft wel een mening over politieke thema's en volgt de actualiteit. Voor meer dan vier op de tien jongeren zijn politieke thema's echter te moeilijk. Slechts 10% van de jongeren zegt dan ook dat ze meer weten over politiek dan de meeste leeftijdgenoten. Jongeren uit het ASO of hogere sociale milieus interesseren zich meer in politiek dan jongeren uit TSO, BSO of lagere sociale milieus. Ook meisjes interesseren zich minder in politiek dan jongens. Kerngelovige jongeren zijn het meest in politiek geïnteresseerd, gevolgd door vrijzinnigen en randgelovigen. Jongeren die geëngageerd zijn in het verenigingsleven interesseren zich meer in politiek.
Houding t.a.v. democratie	Negatieve gevoelens tegenover democratie stijgen licht met de leeftijd. Jongvolwassenen vertonen minder antipolitieke houdingen dan de oudere cohorten.
Politieke kennis	Vragen met betrekking tot actuele thema's werden het best beantwoord. Ook de kleuren van de partijen zijn door vrijwel iedereen gekend. Er is echter minder geweten over de achterliggende ideologieën en inhoudelijke programma's van partijen en de politieke organen. Jongvolwassenen presteren op de meeste items slechter dan de rest. Er is één vraag waar ze beter op scoren, namelijk de vraag over het aantal volksvertegenwoordigers.
Politieke participatie (stemintentie)	Van de 18-25 jarigen stelt 17% dat ze nooit zullen gaan stemmen als er geen stemplicht meer zou zijn, bij de 65 plussers is dit 40%. Dit kan deels worden verklaard door het hoger onderwijsniveau van de jongere cohorten. Ook de beperkte mobiliteit en de slechtere gezondheidstoestand van ouderen spelen hierin een rol. In het geval ze zouden mogen gaan stemmen, zou slechts 45% van de jongeren stemmen. 27% zou niet gaan stemmen omdat – volgens henzelf – ze niet over voldoende politieke kennis beschikken. Een iets kleiner percentage (22%) zou niet gaan stemmen bij gebrek aan politieke interesse. 6% van de jongeren vindt dat stemmen niet verplicht zou mogen zijn. Naarmate jongeren de stemgerechtigde leeftijd naderen, stijgt hun stemintentie enorm. Jongens zeggen eerder te gaan stemmen dan meisjes. ASO-jongeren zijn ook meer geneigd te gaan stemmen dan BSO- of TSO-jongeren. Ook deelname aan het verenigingsleven verhoogt de kans dat men zou gaan stemmen. Men stelt ook vast dat het uitbrengen van een politieke stem sterk afhankelijk is van de politieke interesse.
Betrokkenheid bij levensbeschouwing	De grootste groep jongeren omschrijft zichzelf als randgelovig. Een kwart van de jongeren twijfelt maar vindt zichzelf toch min of meer christelijk of moslim. 18% van de jongeren stelt niet gelovig te zijn, terwijl 12% zegt geen interesse te hebben in alles wat met godsdienst te maken heeft. Een ongeveer even grote groep jongeren noemt zichzelf vrijzinnig. Tenslotte is er een kleine groep jongeren (5%) die zichzelf

	kerngelovig noemt.
Betrokkenheid bij vereniging	De participatiegraad aan het verenigingsleven van Vlaamse jongeren is vrij hoog. Bijna 7 op 10 jongeren worden bereikt. 42% van de jongeren is lid van een jeugdwerkvereniging, 55% van een vereniging die niet tot het jeugdwerk gerekend wordt. Jongeren uit het BSO en TSO zijn duidelijk ondervertegenwoordigd. Ook jongens participeren meer, evenals jongeren uit gezinnen met een hoge sociaal-economische status en de twijfelende gelovigen. Naarmate de leeftijd toeneemt, vermindert de participatie. Sociale bewegingen en de jeugdwerk- en culturele verenigingen trekken relatief meer meisjes aan, terwijl de eerder losse initiatieven meer jongens aantrekken. Kerngelovigen en vrijzinnigen maken meer kans lid te zijn van een sociale beweging terwijl twijfelende gelovigen dan weer sneller lid zullen zijn van jeugdwerk-, culturele en sportverenigingen. ASO-jongeren zijn ook duidelijk oververtegenwoordigd hierin.
Houding t.a.v. solidariteit	De gemiddelde Vlaming stelt zich zeer solidair op. Daarbij verschillen jongvolwassenen niet significant. Ook bij min 18-jarigen blijven solidariteitsgevoelens zeer hoog. Als de persoonlijke inzet meer wordt benadrukt, slinkt de steun echter. Solidariteit is het sterkst terug te vinden bij de kleine groep van kerngelovigen, gevolgd door de randgelovigen en de jongeren die twijfelen. Ook zijn de gevoelens sterker bij meisjes. Eveneens hebben jongeren die lid zijn van sociale bewegingen, jeugdwerk- en culturele verenigingen een sterker solidariteitsgevoel.
Democratische burgerschapshoudingen	Jongeren aanvaarden duidelijk de principes van de rechtsstaat. 63% van de jongeren vindt dat zelfs zware misdadigers een proces verdienen. Ze verwerpen ook dat alle misdrijven even hard moeten aangepakt worden. De helft van de jongeren vindt dat verkrachters gecasteerd moeten worden, één derde van hen heeft er niets op tegen als de doodstraf terug ingevoerd wordt voor zware misdaden en 31% vindt dat men zich niet schuldig moet voelen als men een inbreker zou doden. 30% van de jongeren stemt in met sterk individualistische uitspraken. 10% vindt naastenliefde, solidariteit en liefdadigheid onzin. Een iets kleinere groep vindt dat men eerst voor zichzelf moet zorgen en niet moet rekenen op hulp van anderen. Voor slechts 4% is geld en macht belangrijk. Één derde tot 60% van de jongeren wijst het economisch racisme af. De helft tot 80% wijst het cultureel racisme af. Twee derde van de jongeren vindt contact met verschillende culturen belangrijk. 4% van de jongeren noemt zichzelf zonder schroom een racist. Jongvolwassenen stellen zich helemaal niet individualistischer op dan de oudere generaties. De sterkste verschillen tussen jongvolwassenen en ouderen doen zich voor inzake hun visie op autoritarisme. De jongvolwassenen scoren gemiddeld 38 op 100, terwijl de oudste leeftijdsgroep gemiddeld 65 op 100 scoort. Democratische burgerschapshoudingen vindt men het vaakst terug bij ASO-jongeren en jongeren uit de hogere sociale milieus. Verder zijn meisjes democratischer en blijkt ook de participatie aan het verenigingsleven bij te dragen aan een meer democratische positie.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/